

Grip op de mini-samenleving

Over de zoektocht van leerlingen en professionals naar gelijke kansen

Iliass El Hadioui

Wetenschappelijk Docent Pedagogiek/Onderwijskunde (EUR)
Programmaleider De Transformatieve School
Onderzoeksleider Sociologie (VU)
Lid Onderwijsraad

Erasmus
University
Rotterdam

De onwelkome boodschap omtrent gelijke kansen: Sociale uitsluiting na de belofte van insluiting (El Hadioui, fc.)

Typologie		Econ strain	Spec cult strain	Alg cult strain	Mer. attitude	Jur.-egal. attitude
Type 1 (n=295)	Gem.	1,23	2,42	2,06	3,42	3,04
	SD	0,37	0,86	0,77	0,67	0,74
Type 2 (n=756)	Gem.	1,11	1,36	1,13	3,81	3,69
	SD	0,32	0,53	0,30	0,42	0,54
Type 3 (n=491)	Gem.	1,16	3,57	1,35	3,90	3,95
	SD	0,24	0,43	0,46	0,28	0,14
Type 4 (n=80)	Gem.	1,83	3,81	3,13	3,95	3,80
	SD	0,76	0,32	0,53	0,19	0,39
Type 5 (n=123)	Gem.	2,72	3,59	1,43	3,81	3,88
	SD	0,83	0,56	0,50	0,37	0,25
Totaal (n=1745)	Gem.	1,29	2,43	1,46	3,77	3,67
	SD	0,58	1,17	0,68	0,46	0,57
Gem. +/- SD		1.9	3.6	2.1	3.3	3.1

Tabel 2.3. Hiërarchische clusteranalyse, gekwadrateerde euclidische afstanden, methode Ward, N=1745

Systemische discourses omtrent kansengelijkheid

(El Hadioui, 2022)

- 1. Macro: focus op het systeem van onderwijs als stelsel of structuur**
(Bol & van der Werfhorst, 2013; Van der Werfhorst, Elffers & Karsten, 2015; Crul, 2018; Inspectie van het Onderwijs, 2018; Onderwijsraad, 2019; Inspectie der Rijksfinanciën 2020; CPB, 2020; Onderwijsraad, 2021)
- 2. Meso: focus op professioneel-culturele systemen en kwaliteitsverschillen**
(Fullan & Hargreaves, 2012; Hattie et al., 2018; Muhammad, 2015; Inspectie van het Onderwijs, 2018; McKinsey & Company, 2020)
- 3. Micro: focus op de mis-match tussen pedagogisch-culturele systemen en professionele repertoires in de klas**
(Pels, Jonkman & Drost, 2011; El Hadioui, 2010; 2011; Paulle, 2013, Severiens, 2014; Mijs & Paulle, 2016; Denessen, 2017; El Hadioui et al., 2019; Volman & 't Gilde, 2021,

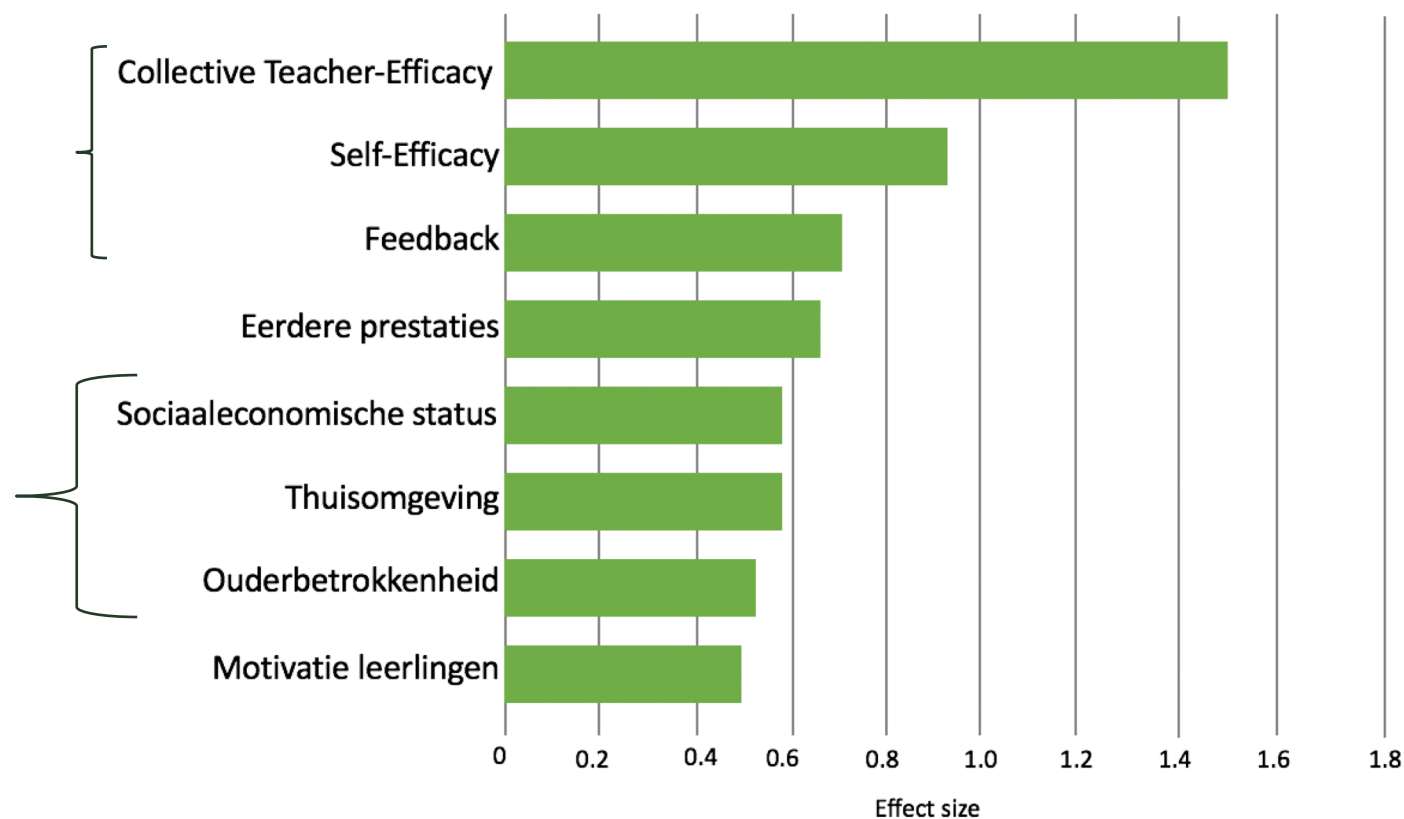
‘Matheus-effect’

- * **‘Matheus-effect’** treedt direct op na verlies van fysieke lessen (Loeb, 2020):
Want leerlingen uit lagere SES-gezinnen zijn extra afhankelijk van de emotionele band met hun docenten, en leerlingen met meer buitenschoolse ‘rugdekking’ klimmen door..
- * Verlies van **self efficacy (geloof in eigen kunnen)**: passiviteit, vermeende demotivatie, onzekerheid, fatalisme etc.

Het verschil maken bij groeiende verschillen

(Donohoo, Hattie & Eels, 2018)

Invloed op leerling prestaties

Psychologisch kapitaal: bronnen van geloof in eigen kunnen (self efficacy)

(Bandura, 1997)

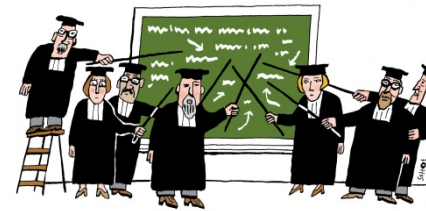
Mastery experiences

Aanmoediging,
opbouwende feedback

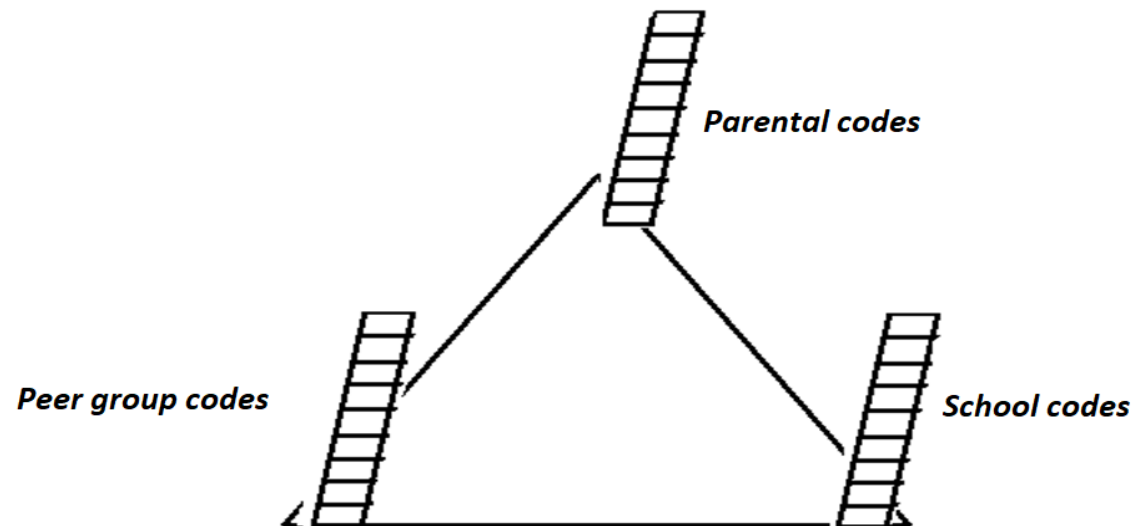
Mastery experiences waarnemen

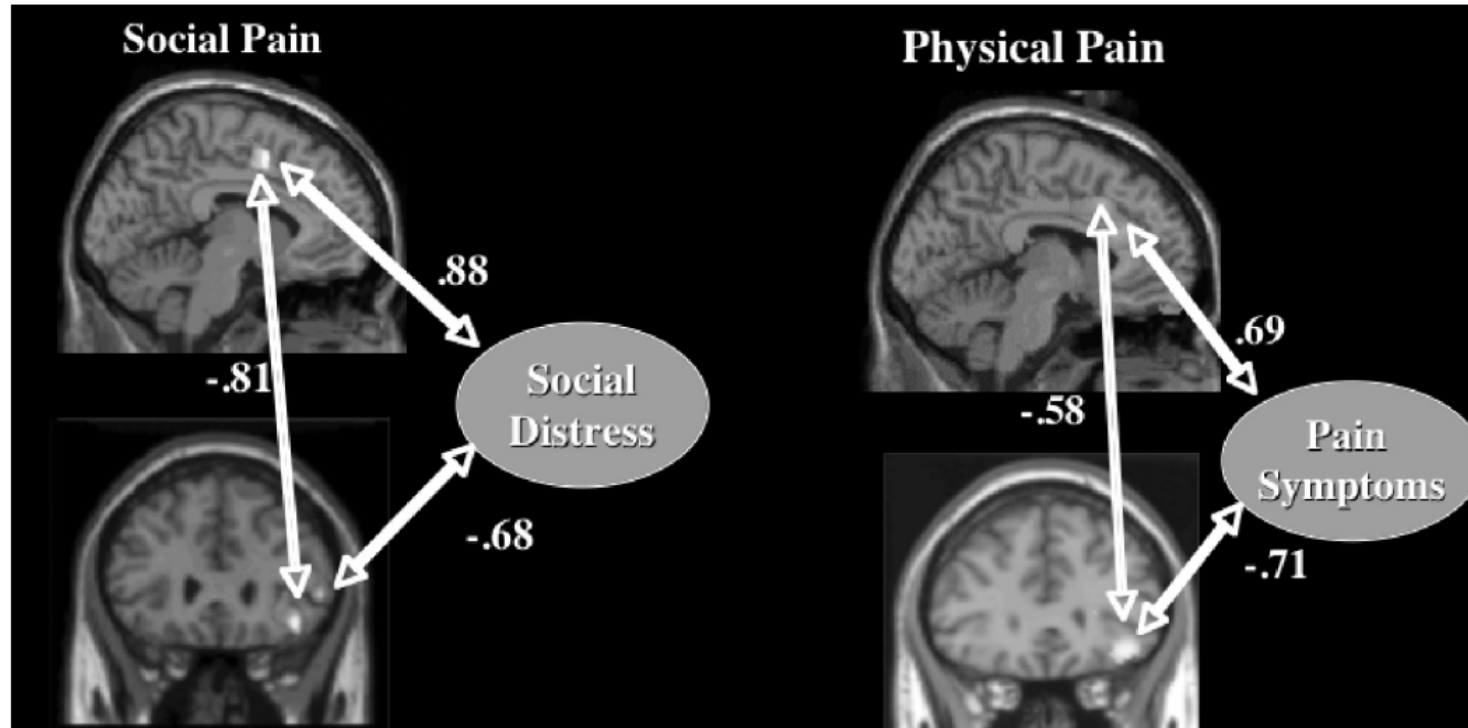
Regulering emoties

Code-switchen en Klimmen (El Hadioui et al., 2019)

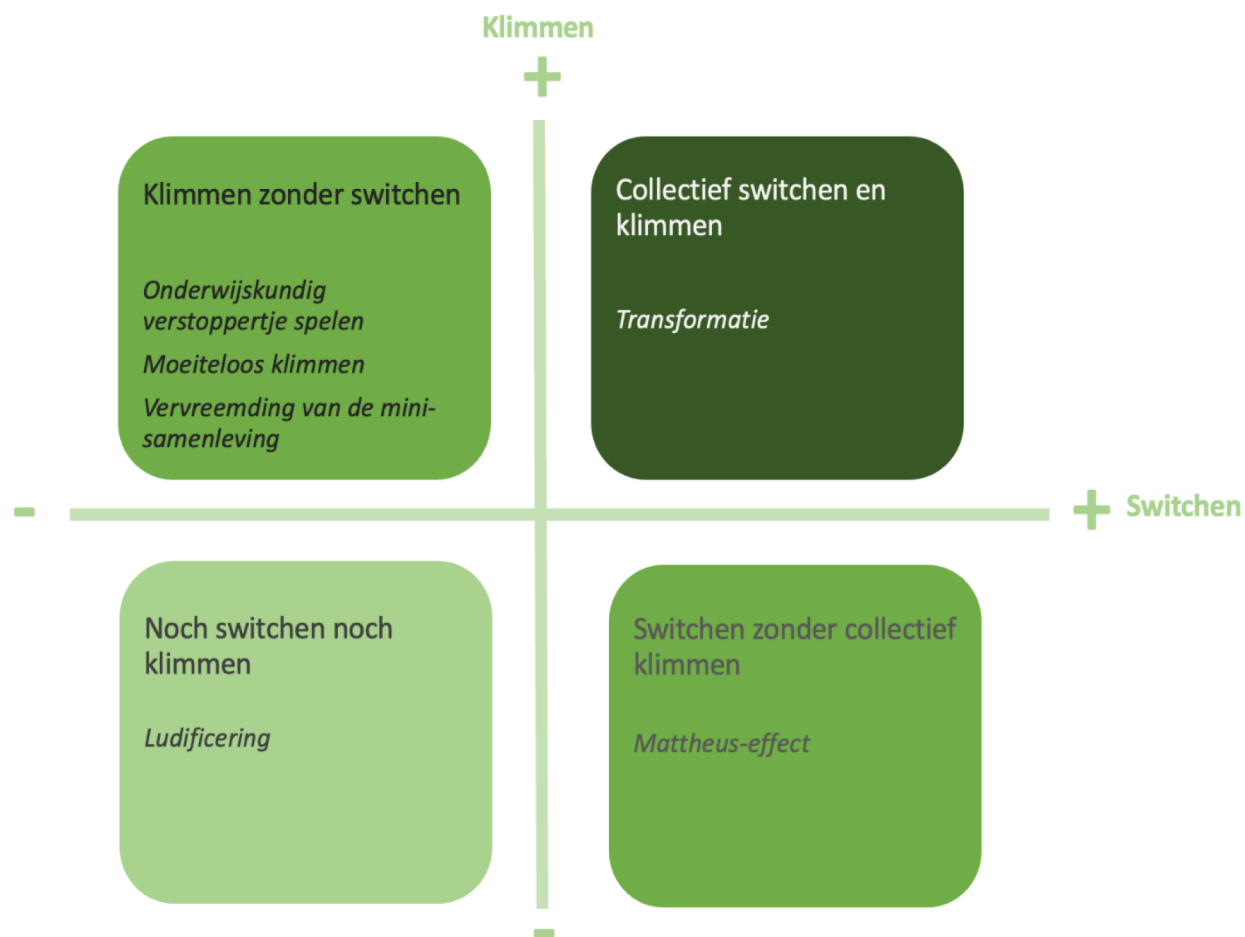

‘Sociale pijn’ (Eisenburger & Lieberman, 2004) & The need-to-belong (Baumeister, 1995)

De diverse gezichten van kansenongelijkheid

(El Hadioui, 2022:46)

`Ludificering': de klas als speelplaats

Type:

- * Sociaal-pedagogisch, cultureel, **sociale veiligheid**

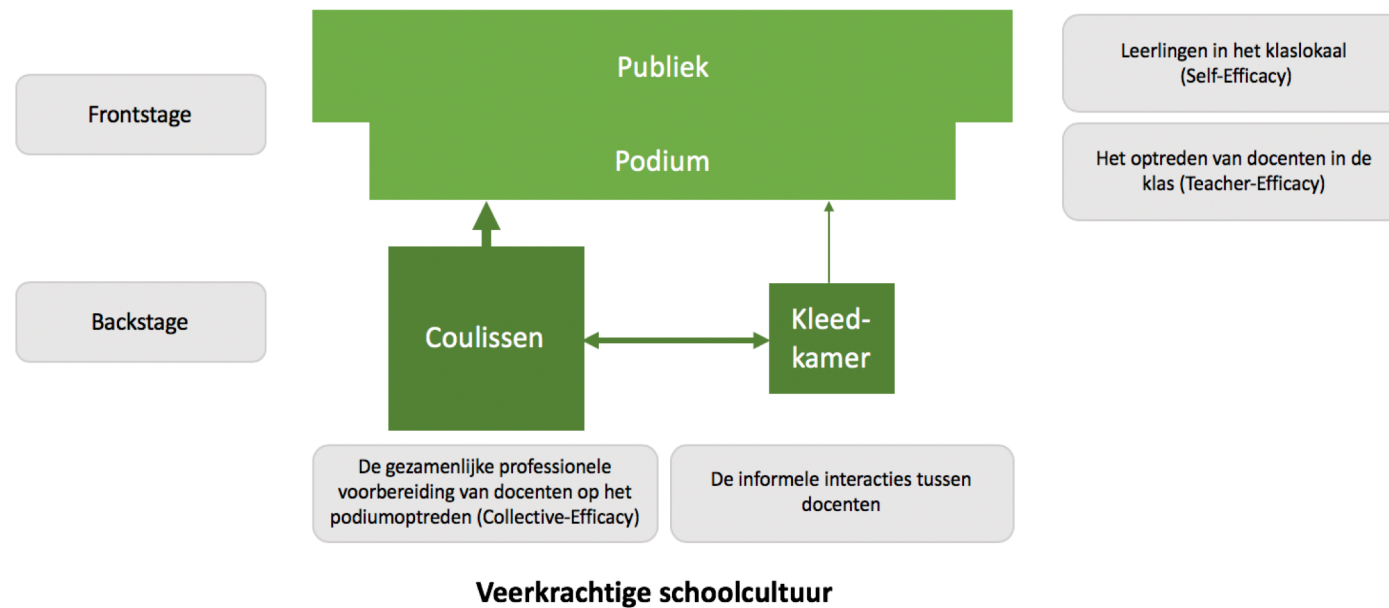
Improductieve reflex:

- * Meer regels

Productieve reflexen:

- * Spelgevoel en gezag
- * **Gemeenschappelijk normatief kader**
- * **Inrichten van sociale ruimtes voor een positieve ludificering**

De dramaturgische lens: over het 'podium', de 'coulissen-ruimte' en de 'kleedkamer' (Goffman, 1959; El Hadioui, et al., fc.)

Reflectie

Gedragsverwachtingen

Wat zijn volgens mij/ons typisch het podium, de coulissen-ruimte en de kleedkamer op school voor onze leerlingen?

- * Podium als plek voor succeservaringen, coulissen-ruimte als plek om mee te denken over het onderwijs dat zij krijgen, en de kleedkamer als plek om te chillen (positieve ludificering).

`Mattheus-effect': groeiende verschillen

Type:

- * Didactisch-onderwijskundig, **onderwijskundige veiligheid**

Improductieve reflex:

- * Meer toetsen en lange, abstracte, talige instructies

Productieve reflexen:

- * Cultuur van hoge, positieve verwachtingen
- * Bewustere samenstelling groepjes leerlingen in de klas
- * Formatievere toets focus

‘Klimmen zonder code-switchen’

Type:

- * Identiteitsontwikkeling en socialisatie en persoonsvorming, **emotionele veiligheid**

Improductieve reflex:

- * Wegkijken, stille exclusie of een ondoordachte inclusie

Productieve reflexen:

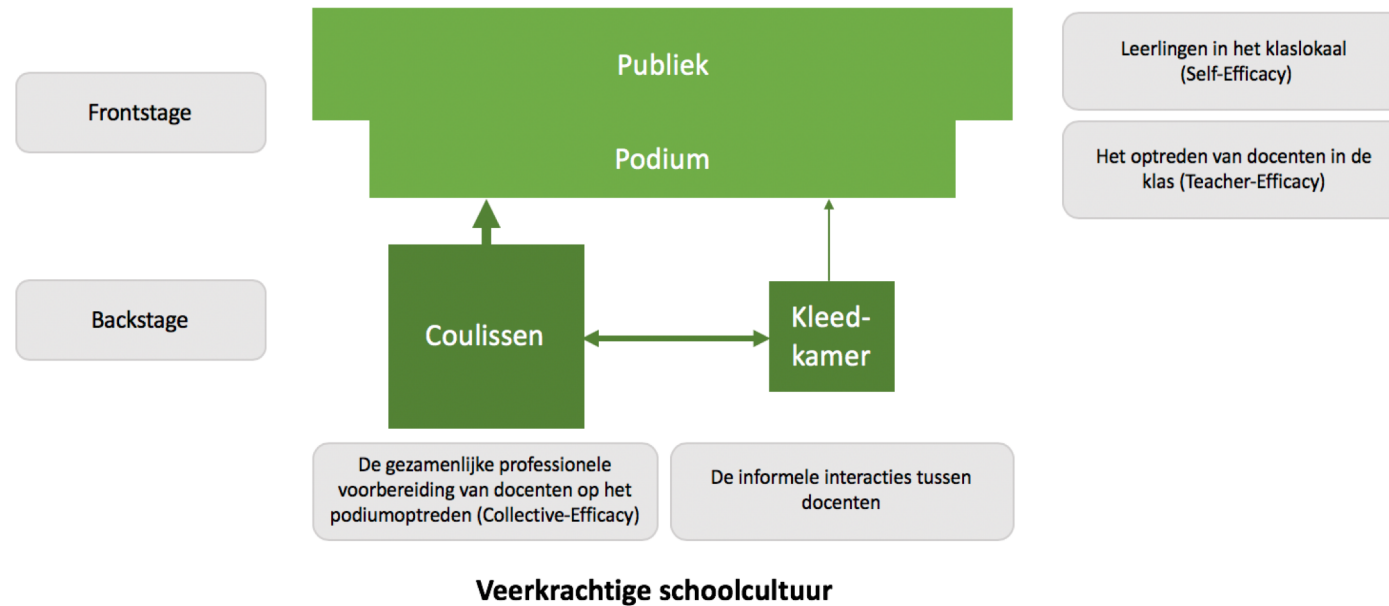
- * **Sense of belonging en persoonsvorming**

Reflectie

- * Bespreek in een groepje welk mechanisme of welke mechanismen volgens jullie een dominante uitdaging vormen binnen jullie school?
- * Bespreek welke interventielogica - het waarom, hoe en wat van een interventie - het meest geschikt zou zijn om deze uitdaging(en) te adresseren.

De dramaturgische lens en professionele veiligheid : over het ´podium´, de ´coulissen-ruimte´ en de ´kleedkamer´ en professionele veiligheid

(Goffman, 1959; El Hadioui, et al., fc.)

Transformatie van de schoolcultuur vanuit de 'skill' en 'will' (Muhammed, 2012; 2017)

Typologie Mindset Professionals

- * Believer
- * Tweener
- * Survivor
- * Fundamentalist

Affectieve modi in de coulissen-ruimte

(El Hadioui, 2022)

Professionele

- * Schaamte
- * Eenzaamheid
- * Intimiteit
- * Rugdekking

Leidprincipes voor schoolleiders

(El Hadioui, 2022)

- 1 Denken vanuit het hogere doel: iedere hervorming begint met het definiëren van wat er behouden moet blijven
- 2 Goede interventies goed doen: synergie tussen interventie, doel, professionalisering en contextuele uitdaging
- 3 Iedere verbreding van de coulissen-ruimte vertrekt vanuit een interventielogica om binnen deze ruimte te verdiepen
- 4 *'The view from nowhere'* is een illusie: schoolleiders hebben professionele rugdekking nodig vanuit responsieve coalities in hun coulissen-ruimte